

Taalbeleid Stad Gent!

Meertaligheid: een troef!

eNSPIRED gastcollege meertaligheid VVOB

13 november 2019

Onderwijscentrum Gent

www.onderwijscentrum.gent

Een op de twee kinderen in Gent heeft een migratieachtergrond

(bron: Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor 2018)

Aantal en aandeel personen van buitenlandse herkomst, naar geslacht en leeftijd

Geslacht	Gent		VRIND.grootsteden	Vlaams Gewest
	Aantal	% t.o.v. totaal aantal inwoners per geslacht	% t.o.v. totaal aantal inwoners per geslacht	% t.o.v. totaal aantal inwoners per geslacht
M	42.887	33,7	44,3	20,9
V	40.754	31,5	41,5	20,0

Leeftijd	Aantal	% t.o.v. totaal aantal inwoner per leeftijdsgroep	% t.o.v. totaal aantal inwoner per leeftijdsgroep	% t.o.v. totaal aantal inwoner per leeftijdsgroep
	0-5 jaar	9.600	53,1	67,6
6-11 jaar	8.391	51,2	66,4	34,2
12-17 jaar	7.028	48,4	61,4	30,3
18-24 jaar	9.577	43,3	54,7	26,3
25-34 jaar	18.473	39,2	50,4	28,4
35-49 jaar	19.084	36,7	48,5	23,3
50-64 jaar	8.283	19,0	26,6	11,9
65-79 jaar	2.733	9,5	13,5	7,1
80 jaar en ouder	472	3,4	5,2	3,5

(*) Buitenlandse herkomst: huidige of eerste nationaliteit van persoon zelf is niet-Belgisch of eerste nationaliteit van vader of moeder is niet-Belgisch.

Gent: 162 talen rijk!

Aandeel kinderen met een andere thuistaal dan het Nederlands in Gentse scholen

- Kleuteronderwijs: **34,6%**
- Lager onderwijs: **31,2%**
- Secundair onderwijs: **30,9%**

1^e graad: **34,6%**

ASO: **15,9%**

TSO: **28,4%**

KSO: **13,4%**

BSO: **48,0%**

DBSO: **47,5%**

Verloren kansen!

Taalbeleid in Gent en het Gentse onderwijs

Stadsbrede werkgroep taalbeleid

- Alle stadsdiensten Stad Gent/OCMW Gent
- Engagementsverklaring
 - Kwaliteitsvolle dienstverlening bieden
 - Open, doelgerichte en duidelijke manier communiceren met alle burgers, bezoekers of internationale studenten en ondernemers
- 'Proeftuinen'

Taalbeleid in Gent en het Gentse onderwijs

‘Bestuursakkoord Stad Gent (2019-2024)

*Gentse scholen zijn superdiverse scholen. **Nederlands** is de instructietaal, maar **meertaligheid** kan **functioneel** ingezet worden en **als troef** worden benut. Voor anderstalige nieuwkomers voorzien we voldoende onthaalklassen in het secundair onderwijs en trajecten met extra aandacht voor Nederlands in hun vervolgscholen... (p. 37)’*

*‘We omarmen **meertaligheid** en meerlagige identiteit. Kennis van het Nederlands vergemakkelijkt het vlot samenleven. Daarom werken we op verschillende en aangepaste manieren aan vlotte taalverwerving met formele en informele leerkanen... (p.45).’*

Onderwijscentrum Gent

*Onderwijscentrum Gent **ondersteunt, verbindt en inspireert** kinderen en jongeren, ouders, onderwijsprofessionals en hun partners, zodat kinderen en jongeren maximale ontplooiingskansen hebben om volwaardig deel te nemen aan de samenleving.*

(www.onderwijscentrum.gent)

DIVERSITEIT

*‘We beschouwen de **superdiversiteit** van onze Gentse samenleving als vanzelfsprekend en kiezen resoluut voor een open en solidaire stad (bestuursakkoord stad Gent 2019-2024, p.45) .*

‘Het Gentse onderwijs staat met beide benen in een stedelijke samenleving, gekenmerkt door een grote diversiteit!’

*‘Voor **Onderwijscentrum Gent** is die diversiteit een **meerwaarde**, een **troef** die uitgespeeld moet worden. Het Onderwijscentrum wil het onderwijsbeleid, scholen, leerkrachten en indirect ook leerlingen versterken in het waarderen van, omgaan met en benutten van diversiteit. Zo wordt de **identiteitsontwikkeling** van kinderen en jongeren ondersteund en kunnen ze opgroeien tot **bewuste burgers**, die op een volwaardige manier kunnen deelnemen aan de maatschappij.’*

Meertaligheid binnen het brede kader van diversiteit

Meertaligheid als Troef!

- Inzetten op **meertaligheid, talensensibilisering en functioneel meertalig leren.**
 - ✓ Op een **respectvolle** manier omgaan met de **thuis taal** van iedere leerling
 - ✓ **Positieve** plaats geven in de klas.
- Gericht op al wie professioneel in contact komt met meertalige kinderen en hun ouders: **leraren, directies, monitoren, kinderverzorgers, CLB-medewerkers, brugfiguren, opvoedingsondersteuners, organisaties die onderwijs en ouders versterken...**

Stad Gent: wetenschappelijk onderbouwd visie rond meertaligheid

Gents project Thuistaal (2008-2013)

- Basisscholen (netoverschrijdend) en buitenschoolse kinderopvang
- Opdracht vanuit het Gentse onderwijsbeleid
- Samen met PBD's
- Wetenschappelijk onderzoek (UGent en KU-Leuven)
- Focus: thuistaal inzetten in de klas – wat zijn de effecten? En hoe kan dat op school vorm krijgen?

Stad Gent: wetenschappelijk onderbouwd visie rond meertaligheid

Validiv project: Valorising Linguistic Diversity in Multiple Contexts of Primary Education (2012-2015)

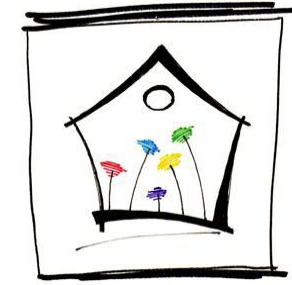
- interuniversitair en multidisciplinair team: UGent, KULeuven en VUB
- drie regio's: Brussel, Gent en de Limburgse mijngemeenten (60 scholen).
- www.metrotaal.be

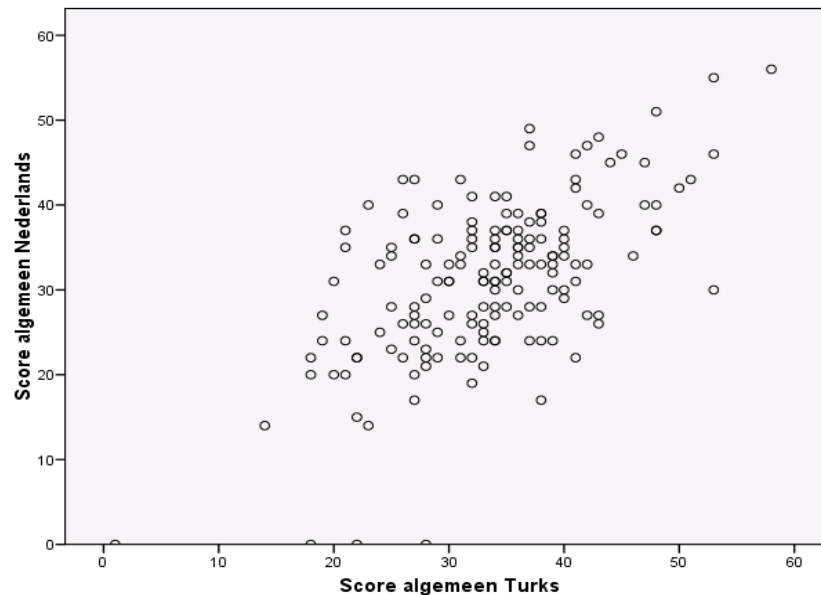
Resultaten onderzoek

- **Positief effect** op het **zelfvertrouwen** van kinderen
- **Positief effect** op het **handelen** van leerkrachten in de klas: bewustwording, waardering, inschatting waarde thuistaal bij leren...
- Observaties laten zien dat leerkrachten **anders kijken** naar leerlingen en hun taalachtergrond + dat er **meer interactie** plaatsgrijpt
- **Niet nadelig** voor de **ontwikkeling** van de **Nederlandse taalvaardigheid!**

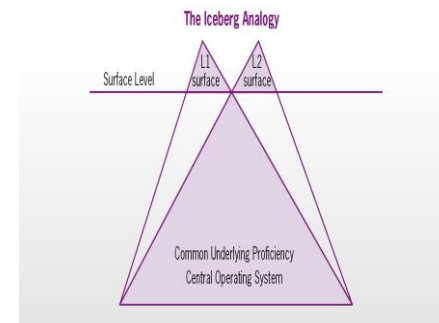
'Ik deed dat wel al 'n keer vroeger: een ander kindje dat Turks praat of zo ondersteunen, deed ik wel, maar nu meer de screening van de groep: welke talen zitten erin? Bewuster daarmee omgaan, en ook nadenken over hoe creëer ik hier een situatie waar ze veel moeten praten. Dat heeft mij ook meer doen nadenken op dat vlak.' (leerkracht L2)

'Nu zijn ze meer geïnteresseerd om te lezen. De motivatie is veel groter. Ik vind het prachtig te zien hoe de kinderen zo opengebloeid zijn door eerst in het Turks te lezen, echt waar.' (leerkracht L1)

Duidelijk verband tussen ontwikkeling van de thuistaal en ontwikkeling van het Nederlands

gent:

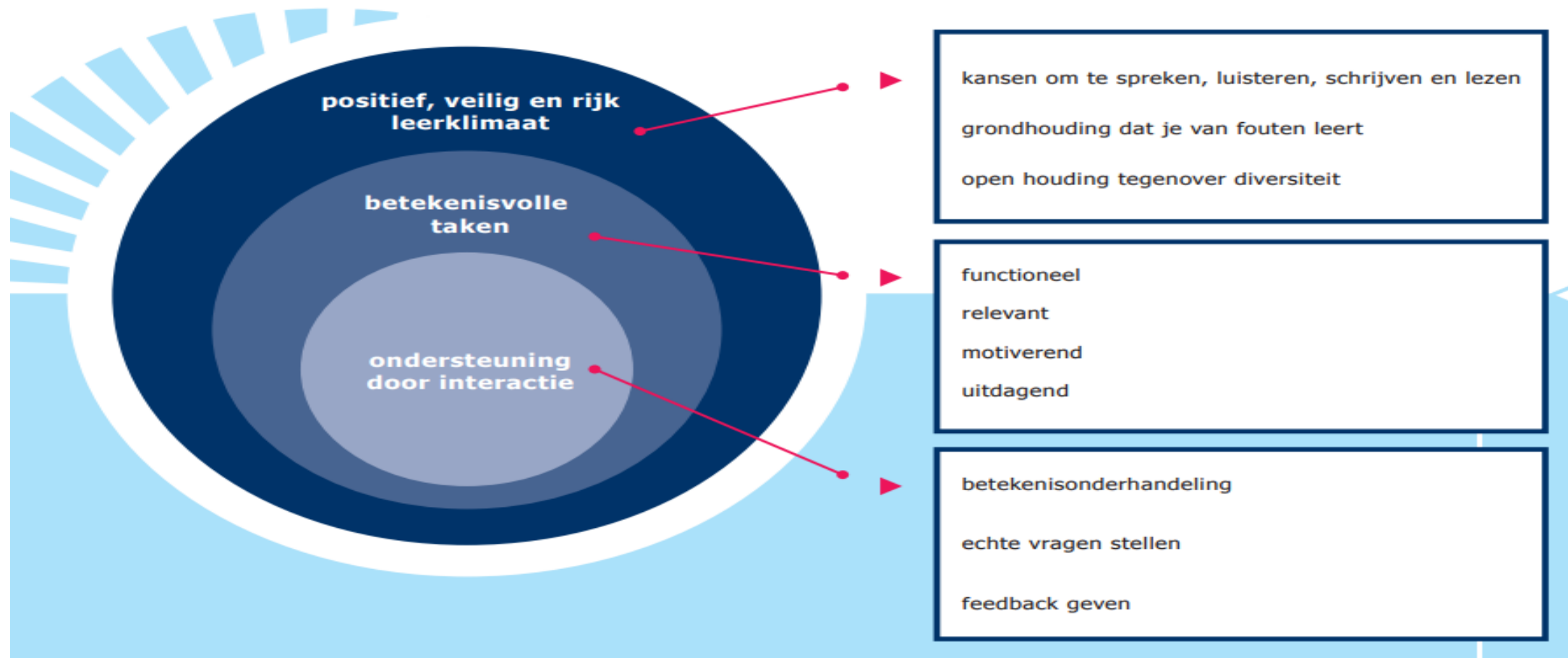

*Het Kinderrechtencommissariaat
doet zes aanbevelingen voor het
taalbeleid van scholen:*

- Als je beperkingen oplegt, leg dan uitdrukkelijk uit waarom je ervoor kiest dat leerlingen zich ook in 'vrije momenten' in contacten met andere leerlingen bij voorkeur in het Nederlands uitdrukken, bijvoorbeeld door te verwijzen naar het belang van een gemeenschappelijke taal om niemand uit te sluiten, of naar respectvol omgaan met elkaar.
- Maak het onderscheid tussen situaties waarin anderen het spreken van de eigen thuistaal als storend of niet-storend ervaren.
- Ga zoveel mogelijk stimulerend en uitnodigend te werk en zo weinig mogelijk repressief.
- Zorg ervoor dat je eventuele sancties niet bureaucratisch toepast en dat die sancties in verhouding staan tot de ernst van de overtreding en de aard van de concrete situatie.
- Vermijd uitdrukkelijk dubbel sanctioneren van overtredingen (tuchtstraf + minpunten op het rapport).
- Leg uitdrukkelijk een positieve en respectvolle houding aan de dag tegenover de thuiscultuur en de thuistaal van leerlingen en bezin je over de concrete manier waarop je daar uiting aan geeft.

gent:

Krachtige leeromgeving als kader

Taalontwikkelen lesgeven!

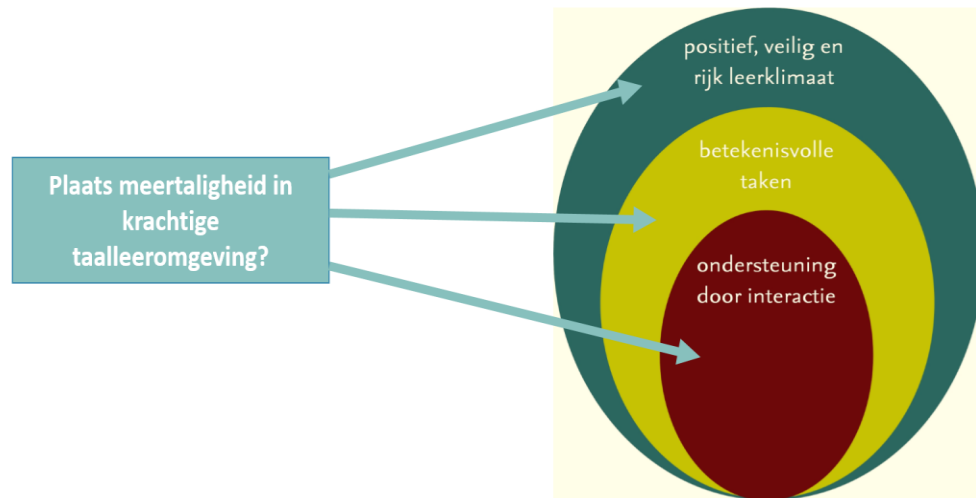

Een open talenbeleid:

Je school openstellen voor alle talen die leerlingen en hun ouders spreken

Meertaligheid kan écht wel een troef zijn voor het onderwijs...!

... en dat kan in verschillende gradaties:

Ontwikkeldoelen en eindtermen onderwijs

Werken aan een open talenbeleid

www.metotaal.be

www.meertaligheid.be

Kijkwijzer thuistaal in een krachtige
(taal)leeromgeving voor
basisonderwijs

Kijkwijzer thuistaal in een krachtige
(taal)leer- en leefomgeving voor
buitenschoolse opvang

Europees Talenlabel

Acties rond taal en meertaligheid

- **Vormingen en workshops:** informeren, inspireren, uitwisselen en didactisch versterken
- **Collegagroep meertaligheid:** leerkrachten en ped. begeleiders basisonderwijs
- **Folders met tips:** voor schoolteams, leerkrachten, ouders, begeleiders vrijetijdsinitiatieven en andere stakeholders zoals voorlezers aan meertalige kinderen
- **Actieve samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten:** netoverschrijdend en via intervisiegroep
- **Boek 'Meertaligheid: een troef!' (Abimo)**
- **Website www.meertaligheid.be**
- **Tool Functioneel Meertalig Leren: <http://stad.gent/functioneelmeertaligleren>**

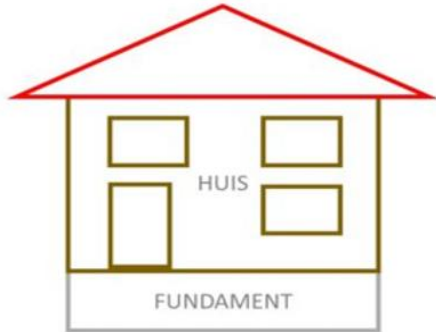

Acties rond taal en meertaligheid

- **Project 'Conversatie op school'**: conversatieactiviteiten en -trajecten met ouders die laag taalvaardig zijn in het Nederlands, om zo oefenkansen Nederlands te bieden en betrokkenheid ouders bij de school te vergroten
 - ✓ **Ouderbabbels** in het basisonderwijs www.oefenkansen-nederlands-gent.be
 - ✓ **Toolkit** conversatietafels in het secundair onderwijs: <http://meertaligheid.be/materiaal/toolkit-oefenkansen-nederlands-ouders-betrekken-en-versterken>
- **OKAN-project**: schoolteams uit het basis- en secundair onderwijs versterken in het werken met (ex-)anderstalige nieuwkomers
- **Project TRANSFAIR**: samen werken aan een geslaagde onderwijsloopbaan voor derdelanders

Acties rond taal en meertaligheid

Ouderbetrokkenheid versterken via thuistaal?

Schoolteams / organisaties versterken

Ouders sensibiliseren / ondersteunen / versterken

I.s.m. Brugfiguren, Brede School en organisaties als bibliotheek, inloopteams...

Onderwijscentrum Gent
Ayse.isci@stad.gent